

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Om Kæmpevise-Bogen, en Stemme mod Hr. Levins, Hr. Liebenbergs o. s. v.

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Om Kæmpevise-Bogen, en Stemme mod Hr. Levins, Hr. Liebenbergs o. s. v.", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1847_898-com-root.pdf (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

den udgave af de danske folkeviser, som Svend Grundtvig havde udsendt en prøve på (Grundtvig 1847), og som dannede grundlag for den senere *Danmarks gamle Folkeviser* (Svend Grundtvig m.fl. 1853-1976).

førnævnte.

klaret dårligt.

allerede.

nordiske middelalderlige folkeviser og senere folkelige sange.

honnet, hæderlig, retskaffen.

her: systemet med.

skændes, strides.

nedsættende om dårlige, trivielle forfattere eller skribenter.

tjente.

talemåde for hyppigt at skifte tjeneste eller være troløs.

(middelalderlige) folkeviser og senere folkelige sange.

bondsk (nedsættende).

blækhus, dannet af et (ko)horn; her nedsættende.

nedsættende om dårlige, trivielle forfattere eller skribenter.

(middelalderlige) folkeviser og senere folkelige sange.

skrabsammen.

folkeviser.

nedsættende om dårlige, trivielle forfattere eller skribenter.

her: det jævne danske folks sang.

her: det jævne danske folks sang.

førnævnte.

her: dårlige forfattere.

folkeviser.

her: hele det danske folks sang.

folkeviser.

agtværdige, pålidelige mænds; hædersmænds, her med konnotationer i retning af danske mænds.

agtværdige, pålidelige kvinders; hæderskvinders, her med konnotationer i retning af danske kvinders.

agtværdig, pålidelig mand; hædersmand, her med konnotationer i retning af dansk mand.

folkeviser.

folkevise.

folkeviserne.

dvs. åbenhjertigt; ordsprog: Mau nr. 3.769; se også Grundtvig 1845, nr. 1.124.

agtværdige, pålidelige mænd; hædersmænd, her med konnotationer i retning af danske mænd.

agtværdige, pålidelige kvinder; hæderskvinder, her med konnotationer i retning af danske kvinder.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

allerede.

350.

folkeviser.

således.

varianter i form af skriftlige optegnelser (i modsætning til varianter i folkemunde). Det er en fast betegnelse inden for folkeviseforskningen.

folkeviser.

mærkbare, bemærkelsesværdige.

forskellige.

varianter i form af skriftlige optegnelser (i modsætning til varianter i folkemunde). Det er en fast betegnelse inden for folkeviseforskningen.

her: dårlige forfattere.

folkeviser.

boghandel som erhverv eller begreb, dvs. ikke en bestemt boghandler.

kritiker (med undertone af krakilsk).

person, der vejer af.

person, der bedømmer efter forudsatte (æstetiske) kriterier.

person, der vrager, forkaster.

åndløse, kedelige.

viser, som behandler aktuelle begivenheder eller folkelige emner. De er beregnet på det brede lag og på at forhandles eller synges på gaderne.

lejlighedsvers, i hvis førstelinje ordet 'lever' skulle forekomme, og som man i tidligere tid (især i 1600- og 1700-tallet) improviserede eller citerede til selskabsunderholdning under måltidet, når der serveredes leverretter, fx leverpostej.

åndløse, kedelige.

bras (her: om dårlig litteratur).

allerede.

forskellige.

(middelalderlige) folkeviser og senere folkelige sange.

folkevisebøger.

foran.

foregivne eller falske bevæggrunde.

dvs. en udgave bestående af et kritisk foretaget udvalg.

forestillingen om simple, ufordærvede gåsepiger, dvs. piger, der vogtede gæs og ofte havde bestredet jobbet siden barneårene.

ordsproglignende vending fra DgF 52D, *Trolden og Bondens Hustru*, strofe 5. Visen findes i Grundtvigs egen folkeviseutgave, *Danske Kæmpeviser til Skole-Brug* fra 1847. Måske vil Grundtvig her gøre Levin til 'trolden'.

uindskrænket rådighed; egl. adeligt privilegium (ophævet ved Grundloven 1849) til retslig at tiltale personer, lade dem dømme og straffe dem.

her: indskrænkede fatteevne, forstand.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

udhugge (i takker), bortskære.

her: folkeviser.

her: sang for hele folket.

individ.

her: ikke.

folkevisestil.

individ.

både de (middelalderlige) folkevisers og den senere folkelige sangs.

dvs. en udgave bestående af et kritisk foretaget udvalg.

folkeviserne.

allerede.

dvs. en udgave bestående af et kritisk foretaget udvalg.

folkeviserne.

endnu .

dvs. en udgave bestående af et kritisk foretaget udvalg.

her: virkeliggørelsen, realiseringen.

kan ses.

dvs. en udgave bestående af et kritisk foretaget udvalg.

folkeviserne.

her: berettiget; egentlig om at have (fødsels)ret til jordejendom.

folk, som stod bag landboreformernes udskiftning i slutningen af 1700-tallet.

metafor for den gamle folkevise som begreb. Med hjertebilledet vil Grundtvig understrege, hvor rodfæstet folkevisen er i den danske folkesjæl.

dvs. en udgave bestående af et kritisk foretaget udvalg.

folkeviserne.

uvurderlige.

egl. pigerne, der vogtede gæs; her: billede på det simple, ufordærvede. Pigerne havde ofte bestredet jobbet siden barneårene.

dvs. en udgave bestående af et kritisk foretaget udvalg.

folkeviser.

det danske folks sang, dvs. både (middelalderlige) folkeviser og senere folkelige sange.

folkevise.

folkeviser.

det, som senere tider har kaldt folkevisestriden, se indledningen.

her: (ufølsomme) skribenter.

folkeviser.

breve; her tænkes på udgivelsen af Danmarks officielle breve (diplomer) fra middelalder og fremefter.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

slægtninge, især efterkommere.

se, betragte (evt. fra et skjulested).

den påtænkte udgave af de danske folkeviser, som senere bliver til *Danmarks gamle Folkeviser* (Svend Grundtvig m.fl. 1853-1976).

hovedveje.

vrøvl; noget for gamle, uvidende koner.

agtværdig, pålidelig mand; hædersmand, her med konnotationer i retning af dansk mand.

gjort vred.

den påtænkte udgave af de danske folkeviser, som senere bliver til *Danmarks gamle Folkeviser* (Svend Grundtvig m.fl. 1853-1976).

(middelalderlige) folkeviser og senere folkelige sange.

folkeviser.

som tilhører de kvad, der ligger hjertet nær.

varianter i form af skriftlige optegnelser (i modsætning til varianter i folkemunde). Det er en fast betegnelse inden for folkeviseforskningen.

folkeviser.

agtværdige, pålidelig mænd; hædersmænd, her med konnotationer i retning af danske mænd.

bidrone; her: snylter, unyttigt væsen.

Anvendt litteratur

- Grundtvig, N.F.S. (1845) *Danske Ordsprog og Mundheld, samlede og ordnede af Nik. Fred. Sev. Grundtvig*, København
- Grundtvig, Svend m.fl. udg. (1853-1976) *Danmarks gamle Folkeviser*. København
- Langebek, Jacob udg. (1772-1878) *Scriptores Rerum Danicarum Medii Ævi, partim hactenus inediti, partim emendatius editi, quos collegit, adornavit, et publici juris fecit* (da. Danmarks middelalderlige historieskrivere m.v.). København
- Mau, Jens Christian Edvard Theodor (1879) *Dansk Ordsprogs-Skat*. København